

РОЗВИТОК ВІДНОВЛЮВАНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ В УКРАЇНІ

Використання відновлюваних джерел енергії (ВДЕ) стає ключовим фактором для розвитку енергетичної сфери світу. Сучасні розвинені країни активно спрямовують свою економіку за цим напрямом, замінюючи застарілі електростанції на ті, що працюють на відновлюваних джерелах енергії. Це робить значний внесок у збереження та захист навколишнього середовища.

З огляду на євроінтеграційний вектор розвитку України питання організації та функціонування енергетичного ринку є ключовим. Підписанням у січні 2020 р. «Зеленої угоди» ЄС підтвердив намір стати екологічно нейтральним. Тому питання розвитку відновлювальної енергії в Україні та її вплив на економіку є дуже актуальним у наш час.

Подальший розвиток такого перспективного сектору має значний позитивний вплив на економіку країни і несе із собою багато можливостей. В переліку яких є зниження витрати на виробництво енергії, забезпечення енергетичної незалежності окремих регіонів та стимуляцію експорту енергії, що в свою чергу призводить до зростання ВВП. Розвиток відновлювальної енергетики також відкриває шляхи для розширення бізнесу.

Регіони з великим потенціалом для виробництва ВДЕ можуть перетворитися на центри енергетичного підприємництва, створюючи нові робочі місця та підвищуючи життєвий рівень мешканців. Крім того, розвиток цих регіонів сприяє зростанню великих міст, поліпшенню інфраструктури та розвитку соціальних послуг.

Удосконалення енергетичного сектору також може стимулювати розвиток енергетичного туризму, привертаючи інвесторів та туристів, що також призведе до позитивної динаміки розвитку економіки. Застосування відновлювальних джерел енергії допомагає зменшити навантаження на державний бюджет та створює умови для розвитку інших соціальних та економічних секторів. Крім того, збільшення виробництва енергії з ВДЕ сприяє зменшенню залежності від імпортованих енергоресурсів та сприяє інноваціям у сфері енергетики, що сприяє зростанню конкурентоспроможності країни на міжнародному ринку.

Політична воля Європи, спрямована на максимальне скорочення своєї залежності від російського викопного палива за рахунок нарощення темпів розвитку ВДЕ, дає надію на світле майбутнє й українського ринку ВДЕ, який не просто є безпосередньою частиною європейської енергетичної системи, а й володіє достатніми потужностями для заміщення значної частини російських енергоресурсів своєю відновлюваною генерацією.

У 2019 році Україна увійшла у ТОП-10 країн світу за темпами розвитку відновлюваної енергетики, а у 2020 році — у ТОП-5 європейських країн за темпами розвитку сонячної енергетики. У тому ж 2019 році, Україна посіла почесне 8 місце (піднявшись з 63-го) серед 104 країн світу за інвестиційною привабливістю країни саме у питанні розвитку низьковуглецевих джерел енергії і будівництва «зеленої» економіки. У 2021 році, Україна була на 48 місці за загального інвестиційного потенціалу держави серед 136 країн світу.

Загалом, починаючи із 2019 року, інвестиції у нові проєкти відновлюваної енергетики в Україні є стабільно вищими ніж у проєкти на викопному паливі. Тільки за останні 10 років провідні міжнародні та українські ВДЕ інвестори залучили в економіку України понад 12 млрд доларів США прямих іноземних інвестицій, а частка іноземних інвесторів у встановленій потужності ВДЕ станом на кінець 2021 року сягнула понад 35%, що характеризує український сектор ВДЕ як доволі конкурентний та відкритий. Географія інвестицій в будівництво українських електростанцій на ВДЕ поширюється на організації чи окремих інвесторів з Китаю, США, Великобританії, Німеччини, Нідерландів, Швеції, Данії,

Норвегії, Франції, Люксембургу, Бельгії, Іспанії, Канади, Туреччини, тощо.

Незважаючи на позитивні тенденції, розвиток відновлюваної енергетики в Україні стикається з рядом викликів. Серед них — війна, удари по енергетичній інфраструктурі, нестабільність законодавства, високі витрати на встановлення обладнання, а також необхідність модернізації енергосистеми. Проте, зростаючий інтерес як з боку місцевих, так і з боку зарубіжних інвесторів, свідчить про перспективи розвитку цього сектору.

Війна, розв'язана в Україні російським агресором, поглибила фінансову кризу в енергетичному секторі країни. Відсутність достатніх коштів для продовження діяльності — стала нагальною проблемою, з якою наразі стикаються всі сектори української енергетичної системи. Проте особливо болюче це позначилось на секторі відновлюваної енергетики. Наразі переважна більшість встановлених в країні об'єктів відновлюваної енергетики, зосереджені у південних та південно-східних областях України, де вже протягом останніх 6 місяців безупинно точаться активні бойові дії. За різними оцінками експертів, станом на серпень 2022 року вже так чи інакше постраждало 30–40% ВДЕ електростанцій у цих регіонах

Також, бар'єром для широкомасштабного розвитку відновлюваних джерел енергії є непостійність та непослідовність енергетичної політики держави, яка, з одного боку, приймає рішення, що зупиняють розвиток галузі, проте, з іншого боку, здійснює певні позитивні для ринку кроки.

Багато країн встановлюють спеціальні програми та стимули для розвитку відновлювальної енергетики, такі як субсидії, податкові кредити, тарифи

на зелену енергію тощо. Що сприяє створенню сприятливих умови для інвестицій та розвитку проектів у цій сфері. Завдяки технологічному прогресу, ВДЕ стають все більш доступними та ефективними. Це робить їх привабливішими в пошуках перспективних інноваційних рішень.

Таким чином, на сьогодні використання відновлювальних джерел енергії стає одним з найбільш перспективних напрямів розвитку енергетичної системи у всьому світі. Як у світі, так і в Україні, спостерігається позитивна динаміка у збільшенні використання таких джерел енергії.